

■ Deklaracje państw Grupy Wyszehradzkiej przed szczytem NATO w Warszawie

Radostław Grodzki

Państwa środkowoeuropejskie, a zwłaszcza państwa Grupy Wyszehradzkiej podzielają polskie stanowisko w sprawie wzmocnienia wschodniej flanki Sojuszu Północnoatlantyckiego. Inaczej niż przed poprzednim szczytem NATO w Newport (2014 r.), tym razem przed szczytem w Warszawie państwa Grupy Wyszehradzkiej podpisały wspólne deklaracje: ministrów obrony (Libice, 25.05.2016 r.) i premierów (Praga, 8.06.2016 r.). Wcześniej w Bukareszcie uczestnicy nieformalnego szczytu 9 państw Europy Środkowej (Grupa Wyszehradzka, państwa bałtyckie oraz Bułgaria i Rumunia) wydali deklarację „Sojusznicza solidarność i wspólna odpowiedzialność” (4.11.2015 r.). Kluczowym elementem deklaracji była zgoda wszystkich stron, aby poprzeć polskie starania o wzmocnienie wschodniej flanki. NATO planuje wprowadzenie rotacyjnej obecności czterech batalionów w krajach bałtyckich i Polsce. Za dowodzenie wielonarodowymi batalionami odpowiedzialne mają być Stany Zjednoczone, Wielka Brytania i Niemcy - konkretne decyzje zostaną ogłoszone na szczycie w Warszawie. Trzeba zaznaczyć, że w żadnej deklaracji nie sprecyzowano, iż obecność wojsk NATO ma mieć charakter rotacyjny, tak jak to planuje dowództwo Sojuszu.

Czwórka Wyszehradzka pragnie ponadto poszczycić się ostatnim ważnym sukcesem we wzajemnej współpracy w ramach UE, czyli utworzeniem Grupy Bojowej państw Grupy Wyszehradzkiej, która rozpoczęła swój dyżur bojowy 1 stycznia 2016 r. W jej skład weszli m.in. żołnierze szczecińskiej 12. Dywizji Zmechanizowanej, a także wydzielone siły i środki armii: czeskiej (800 żołnierzy), słowackiej (450 żołnierzy) oraz węgierskiej (600 żołnierzy). Razem Grupa liczy około 3,9 tys. żołnierzy. Jednostka

Redakcja:
Radostław Grodzki
Jacek Kubera
(redaktor naczelny)
Piotr Kubiak
Krzysztof Malinowski

Korekta:
Hanna Różanek

Nr 251/2016
30.06.16

ISSN 2450-5080

Biuletyny dostępne
także dzięki:
NEWSLETTER IZ
FACEBOOK
SCRIBD
LINKEDIN
TWITTER

przewidziana jest do misji prewencyjnych i stabilizacyjnych, w tym udzielenia pomocy humanitarnej czy nadzorowania stron konfliktów, ale także do tworzenia obozów dla uchodźców.

Grupa V4 stoi na stanowisku, iż szczyt warszawski powinien stać się ważnym krokiem w procesie adaptacji Sojuszu do nowej sytuacji geopolitycznej. Wiąże się to zwłaszcza z zagrożeniem płynącym ze strony Rosji i kryzysem w relacjach Zachodu z tym państwem. W związku z tym oczekuje się decyzji wzmacniających Sojusz Północnoatlantycki i jego zdolności do odstraszenia i obrony przy jednoczesnym promowaniu jedności NATO i kompleksowym podejściu do bezpieczeństwa transatlantyckiego, tak aby móc odpowiedzieć na wyzwania i zagrożenia płynące z różnych kierunków.

Premierzy państw V4, deklarując przywiązanie do solidarności i niepodzielności bezpieczeństwa wszystkich państw członkowskich Sojuszu, wyrażali oczekiwanie, że szczyt NATO wzmocni współpracę partnerską i potwierdzi politykę otwartych drzwi dla kolejnych kandydatów. Politycy środkowoeuropejscy zamierzają odwołać się do ustaleń szczytu w Walii, aby forsować zintensyfikowanie działań na rzecz zwiększenia interoperacyjności oraz modernizacji i rozwoju zdolności obronnych państw członkowskich NATO. Za jedno z najważniejszych zadań przed zbliżającym się szczytem Sojuszu uznają oni utrzymanie dążeń do osiągnięcia zadeklarowanego progu 2 proc. PKB wydatków przeznaczonych na obronność.

Grupa Wyszehradzka zamierza także przedstawić propozycję skutecznego wsparcia i wzmocnienia zdolności militarnych państw bałtyckich. Konkretnie zaproponowany zostanie plan ćwiczeń środkowoeuropejskich jednostek wojskowych w 2017 r. Przewiduje się, że każde z państw Grupy Wyszehradzkiej wydzieli do tych szkoleń kompanię (około 150 żołnierzy), która będzie obecna w rejonie działań przez trzy miesiące. Obecność ta będzie miała charakter rotacyjny.

V4 zamierza także podjąć działania mające na celu zacieśnienie współpracy pomiędzy NATO i UE, zwłaszcza w takich dziedzinach, jak zwalczanie zagrożeń hybrydowych oraz cyberobrona. Grupa Wyszehradzka chce także udzielić wsparcia dla „silniejszej i bardziej elastycznie realizowanej” Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, zdolnej do szybkich reakcji w obliczu pojawiających się zagrożeń. Przy tym szczególną wagę przykładana się do silnego i geograficznie zrównoważonego rozmieszczonego europejskiego przemysłu obronnego.

Państwa wyszehradzkie deklarują aktywny udział w ramach międzynarodowych wysiłków zmierzających do rozwiązania problemów na Bliskim Wschodzie, w Afganistanie oraz Afryce i zamierzają partycypować w utrzymaniu bezpieczeństwa na Bałkanach Zachodnich. W kontekście kryzysu migracyjnego wskazują, iż koniecznością jest skuteczne funkcjonowanie systemu dublińskiego. Dlatego też reforma tego systemu pozostaje priorytetem Grupy Wyszehradzkiej, a rozpocząć ją należy od pełnego stosowania istniejących przepisów i respektowania wytycznych Rady Europejskiej. Taki przekaz przynoszą wspólne środkowoeuropejskie deklaracje, jak również podtrzymanie krytycznego stosunku do systemu obowiązkowej relokacji azylantów i zaproponowanych przez Komisję Europejską kar dla państw, które odmawiają wdrożenia tego systemu. Postuluje się uszczelnienie granic zewnętrznych i przeprowadzanie kontroli azylantów poza granicami Unii Europejskiej.

W zakresie polityki wschodniej Grupa V4, odwołując się do deklaracji szczytu Partnerstwa Wschodniego z Rygi (21-22.05.2015 r.), zamierza wspierać Ukrainę w procesie reform i wdrażaniu programu stowarzyszeniowego z Unią Europejską. Podkreśla się przy tym, że wysiłki reformatorskie są hamowane przez nierozwiązany konflikt na wschodzie kraju i konieczność wdrożenia porozumienia z Mińska. Grupa Wyszehradzka będzie stać na stanowisku wspierania obronności Ukrainy poprzez dwustronne i wielostronne inicjatywy, także te podjęte w formie współpracy NATO-Ukraina. Państwa V4 podkreślają także znaczenie utrzymania trasy tranzytu gazu przez Ukrainę do Europy Środkowej.

Wnioski

W dobie kryzysu uchodźczego w Europie ożywiła się współpraca państw Grupy Wyszehradzkiej, które solidarnie przeciwstawiają się przyjmowaniu uchodźców na swoje terytoria. Drugim ważnym obszarem współpracy stała się kwestia bezpieczeństwa europejskiego, zwłaszcza w kontekście zagrożenia ze strony Rosji. Wizyty prezydenta Andrzeja Dudy, ministra obrony Antoniego Macierewicza i ministra spraw zagranicznych Witolda Waszczykowskiego w Czechach, Słowacji i na Węgrzech były skuteczną ofensywą dyplomatyczną przed szczytem NATO w Warszawie. Wpisuje się ona w strategię polskich władz, aby uczynić Grupę Wyszehradzką łącznikiem pomiędzy państwami bałtyckimi a Słowenią, Bułgarią, Rumunią, Chorwacją i państwami Bałkanów Zachodnich. Istotne dla wzmocnienia tej funkcji V4 jest poparcie dla „polityki otwartych drzwi”. Kolejnymi kandydatami na członków NATO są Bośnia i Hercegowina oraz Macedonia. Polska oręduje za ciągle starającą się o członkostwo Gruzją.

Państwa Grupy V4 będą wspierać podczas szczytu NATO w Warszawie przyjęcie decyzji, które mają wzmocnić sojuszniczą politykę odstraszania i obrony, w szczególności obecność na wschodniej flance, w tym w Polsce i państwach bałtyckich, wielonarodowych 4 batalionów Sojuszu Północnoatlantyckiego. Jednocześnie Czechy, Słowacja i Węgry nie zadeklarowały chęci rozmieszczenia na swoim terytorium takich jednostek wojskowych. Państwa te nastawione są na współpracę z Rosją i klimat tej współpracy jest dobry, w przeciwieństwie do stosunków polsko-rosyjskich. W tym kontekście wspólne stanowisko w kwestii ukraińskiej, jak i stanowczo wyrażone zaniepokojenie agresywną polityką Rosji trzeba uznać za sukces, gdyż ewidentnie wymierzone jest w interesy rosyjskie.

Tezy zawarte w tekście wyrażają jedynie opinie autora.

Tekst powstał w ramach Serii Specjalnej Biuletynów IZ poświęconej przygotowaniom do szczytu NATO w Warszawie (8-9 lipca 2016 r.). W poszczególnych opracowaniach przedstawiono stanowiska wybranych państw członkowskich Sojuszu oraz Rosji wobec głównych problemów bezpieczeństwa międzynarodowego, które będą przedmiotem obrad w Warszawie.

Radosław Grodzki - dr, politolog, autor prac z zakresu międzynarodowych stosunków politycznych i bezpieczeństwa wewnętrznego, adiunkt w Instytucie Zachodnim.